

NİZRAM

ABDULKADİR SAYIN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
AYLIK BÜLTENİ

YENİ NELER VAR?

01

*Kaynaştırma
Eğitimi*

07

*Anne Baba
Tutumları*

02

Leiter Ölçeği

03

*Özel Eğitim ve
Günlük Yaşam
Becerileri*

05

Sosyal Beceriler

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

BEHİYE ERDEMOĞLU

Kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimli bireylerin (fiziksel, zihinsel, duygusal veya gelişimsel farklılıkları olan öğrenciler) normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıf ortamında eğitim görmelerini sağlayan bir eğitim modelidir. Amaç, özel gereksinimli bireylerin sosyal, duygusal ve akademik olarak gelişimlerini desteklemek ve toplumla uyum içinde yaşamalarını sağlamaktır.

Kaynaştırma eğitimi kapsamında şu unsurlar ön plandadır

- **Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP):** Öğrencinin ihtiyaçlarına uygun eğitim hedefleri belirlenir.
- **Destek Hizmetler:** Rehberlik, özel eğitim öğretmeni desteği veya yardımcı kaynaklarla eğitim süreci desteklenir.
- **İşbirliği:** Aile, öğretmen ve uzmanlar arasında sürekli iletişim sağlanır.
- **Etkileşim:** Özel gereksinimli öğrencilerin akranlarıyla sosyal ilişkiler kurmaları teşvik edilir.

Bu eğitim modeli, tüm öğrencilerin farklılıklarına saygı duyulmasını ve herkes için eşit öğrenme fırsatlarının sunulmasını amaçlar.

Kaynaştırma eğitimi, öğrencinin özel gereksinim durumuna ve eğitim ihtiyaçlarına göre tam zamanlı ya da yarı zamanlı olarak uygulanabilir. Bu iki tür şu şekilde tanımlanır:

1. Tam Zamanlı Kaynaştırma Eğitimi:

- Özel gereksinimli öğrenci, tüm derslerde normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıfta bulunur.
- Öğrenciye ihtiyaç duyduğu durumlarda sınıf öğretmeni veya özel eğitim öğretmeni destek sağlar.
- Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) ile öğrencinin öğrenme süreci desteklenir.
- Amaç, öğrencinin tüm derslerde ve sosyal etkinliklerde sürekli olarak akranlarıyla etkileşim içinde olmasıdır.

2. Yarı Zamanlı Kaynaştırma Eğitimi:

- Özel gereksinimli öğrenci, belirli derslerde veya etkinliklerde genel eğitim sınıfında bulunur, diğer zamanlarda ise özel eğitim sınıfında ya da destek eğitim odasında eğitim alır.
- Öğrenci, ihtiyacına göre bazı becerilerini geliştirmek için bireysel veya küçük grup çalışmaları yapar.
- Amaç, öğrencinin genel eğitim sınıfına uyum sağlaması için gerekli desteklerin sağlanmasıdır.

Farkları:

- **Tam Zamanlı Kaynaştırma:** Öğrenci sürekli genel eğitim sınıfındadır.
- **Yarı Zamanlı Kaynaştırma:** Öğrenci hem genel eğitim sınıfında hem de destek eğitim ortamında eğitim alır.

Her iki modelde de temel hedef, öğrencinin akademik, sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek ve toplumsal yaşama uyumunu artırmaktır.

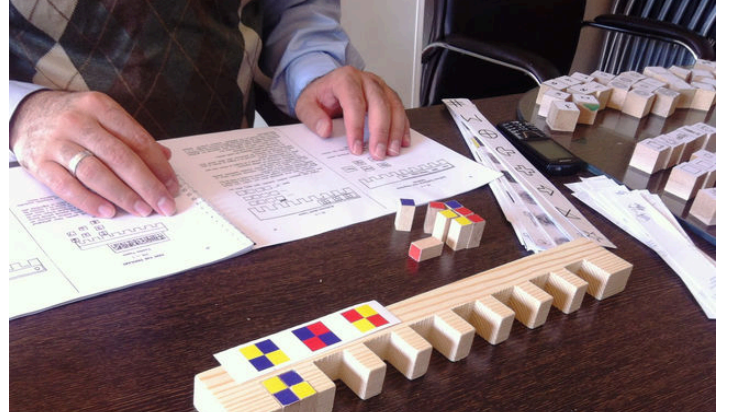
LEİTER ULUSLARARASI PERFORMANS ÖLÇEĞİ

MEHMET EMİN ELDEK

Leiter testi, genellikle konuşma ve dil becerilerinden bağımsız olarak bireylerin zekâ düzeyini ölçmek için kullanılan bir performans testidir. Özellikle dil engeli olan bireyler, konuşma güçlüğü çekenler, işitme engelliler veya farklı dil geçmişine sahip bireyler için geliştirilmiştir. Bu testi uygularken dilsel talimatlar minimum düzeydedir veya tamamen ortadan kaldırılır; görsel ve motor beceriler ön plandadır.

Leiter Testinin Özellikleri:

- *Dil Bağımsızlığı:* Test, dil kullanımını minimize ettiği için dil bariyerlerini ortadan kaldırır.
- *Görsel-Motor Odaklı:* Kişilerin görsel algı, dikkat, hafıza ve problem çözme becerilerini ölçer.
- *Farklı Yaş Gruplarına Uygun:* Çocuklardan yetişkinlere kadar geniş bir yaş aralığı için uygulanabilir.
- *Bireysel Uygulama:* Test bireysel olarak uygulanır ve belirli bir süreye dayalı olabilir.
- *Zihinsel Gelişim ve Öğrenme Güçlüğü Tespiti:* Öğrenme güçlüğü, zihinsel gerilik veya üstün zekâ gibi durumların belirlenmesinde kullanılır.

Leiter Testi Neleri Ölçer?

- *Görsel Algı ve Dikkat:* Nesnelere tanıma, düzenleme ve ayırt etme yeteneği.
- *Problem Çözme Becerisi:* Mantıksal düşünme ve çözüm üretme kapasitesi.
- *Hafıza:* Görsel hafızayı değerlendirme.

Leiter Testinin Kullanım Alanları:

- *Eğitim:* Zihinsel engelleri veya üstün zekâ potansiyelini belirlemek için kullanılır.
- *Psikoloji ve Danışmanlık:* Gelişimsel gecikmeler, otizm spektrum bozuklukları gibi tanılar için destekleyici bir araçtır.
- *Rehabilitasyon:* İşitme veya konuşma engeli olan bireylerin bilişsel düzeylerini değerlendirme.

Leiter Testi Ne Değildir?

- *Dil becerilerini veya sözel zekâyı değerlendiren bir test değildir.*
- *Sosyal beceriler veya duygusal zekâ gibi alanları ölçmez.*
- *Tanı koyan bir araç değil, destekleyici bir değerlendirme aracıdır.*

ÖZEL EĞİTİM VE GÜNLÜK YAŞAM BECERİLERİ

İBRAHİM KÜRŞAT YALÇINKAYA

Günlük yaşam becerileri özel gereksinimli çocukların öz-bakım becerilerini ve motor becerilerini desteklemektedir. Bu beceriler, çocukların günlük işlerini yapabilmelerine ve bağımsızlıklarını kazanabilmelerine yardımcı olur. Ayrıca, çocukların motor gelişimlerine destek verirken, kendi çalışma alanlarını hazırlayarak, çocuklarda kendine güven duygusunu geliştirir, görsel algı becerilerini destekler ve kendi temizlikleri ve hijyenleri konusunda farkındalık kazandırır.

Bu etkinlikler sadece çocukların öz-bakım becerilerini geliştirmek için değil, aynı zamanda dokunsal duyularının da gelişmesine yardımcı olur. Çocuklar materyallerle etkileşimde bulunarak, dokunsal özellikleri fark edebilirler. İş yaparken kullanılan el hareketleri insan zekâsıyla yakından ilişkilidir. Dolayısıyla, çocukların yaptığı sayısız ev işleri bilişsel gelişimlerini gerçekleştirmek için önemli fırsatlar sunar.

OCAK 2025

Günlük yaşam becerileri etkinlikleri ayrıca, motor gelişimi destekleyen eğitim için gerekli faaliyetleri gerçekleştirir. Öz-disiplin, dikkat ve iyi çalışma alışkanlıkları kazandırmada ve daha sonraki dönemde akademik öğrenme için gerekli olan duyu hareket becerilerini de geliştirir.

Özel gereksinimli çocuklar için günlük yaşam becerileri etkinlikleri, onların hayatları boyunca ihtiyaç duyacakları becerilerin kazanımına yardımcı olur. Bu beceriler arasında yeme-içme, giyinme ve kişisel temizlik gibi temel öz bakım becerileri yer alır. Bu etkinlikler aynı zamanda, çocukların kendilerine güven duymalarını, öz disiplin geliştirmelerini ve sorumluluk almalarını sağlar.

SAYFA | 03

Günlük yaşam becerileri etkinlikleri ayrıca, çocukların motor gelişimlerine de katkı sağlar. Örneğin, el yıkama, diş fırçalama, giyinme ve ayakkabı bağcıklarını bağlama gibi etkinlikler, çocukların el ve parmak kaslarının güçlenmesine ve ince motor becerilerinin gelişmesine yardımcı olur. Aynı zamanda, ev işleri yaparken kullanılan el hareketleri de çocukların bilişsel gelişimlerine katkı sağlar.

Günlük yaşam becerileri etkinlikleri sadece çocukların öz-bakım ve motor gelişimlerine katkı sağlamaz, aynı zamanda duygusal ve sosyal gelişimlerine de katkı sağlar. Bu etkinlikler, çocukların diğer çocuklarla işbirliği yapmasını, empati kurmasını ve birlikte çalışmasını teşvik eder. Ayrıca, çocukların öz disiplin geliştirmelerine ve sorumluluk almalarına yardımcı olduğu için, özgüvenlerini de artırır.

ÖZEL GEREK SINİMLİ BİREYLERDE SOSYAL BECERİLERİN GELİŞTİRİLMESİ

ÖMER FARUK EKİCİ

Özel gereksinimli bireylerde sosyal becerilerin geliştirilmesi, bireylerin topluma uyum sağlaması ve çevresiyle etkili iletişim kurması açısından büyük önem taşır. Bu süreçte bireylerin ihtiyaçlarına ve yeteneklerine uygun yöntemler kullanılır.

Pozitif pekiştirme, öğrenilen davranışların sürekliliğini sağlarken, teknoloji ve mobil uygulamalar da eğitimi destekleyebilir. Gerçek sosyal ortamlar ve toplumsal katılım fırsatları, bireylerin öğrendiklerini pratikte uygulamalarını sağlar. Sabır ve sürekli destekle, özel gereksinimli bireyler sosyal becerilerini geliştirerek topluma daha aktif şekilde katılabilirler.

Sosyal beceri eğitimi, bireylere selamlaşma, dinleme, duygu ifade etme ve problem çözme gibi temel iletişim becerilerini kazandırmayı hedefler. Rol oynama, görsel destekler ve akran etkileşimleri, bu becerilerin öğrenilmesini kolaylaştırır. Ailelerin ve eğitimcilerin bireylerle iş birliği içinde çalışması, sürecin etkisini artırır.

SPİNA BİFİDA

SEHER ŞENTÜRK

Spina Bifida (spinal disrafizm), spinal kord malformasyonu olup, santral sinir sisteminin konjenital malformasyonunun bir grubunu tanımlamak için kullanılan terimdir. Embriyojenik yaşamda, omurilik yapısının oluşumu sırasında meydana gelen hata sonucunda kapanma defekti olarak bilinir. Spina bifidada vertebra gövdesinde meydana gelen problem (bir veya iki vertebra hücresinde olabilir), oldukça yaygındır ve nadiren de spinal kord malformasyonu ile birlikte görülebilir.

Spinal disrafizm açık veya kapalı bir şekilde meydana gelebilir. Kapalı spina bifida, nöral dokuların ve vertebral elemanların açıkta olmadığı, cildin sağlam olduğu, hipertrikoz veya hiperpigmentasyon gibi kutanöz belirtilerin olduğu tiptir. Açık spina bifida ise meningeal yapıların ve/veya nöral elemanların açıkta veya bir kese içinde olduğu tiptir.

Spina bifidanın en büyük nedeni

FOLİK ASİT eksikliği olarak bilinir. Bu nedenle gebelik planlayan kadınların en az 3 ay öncesinde hekim kontrolünde folik aside başlaması önemlidir.

Nöral tüp defekti olan çocuklarda fizyoterapinin esas amacı, çocuğun nörolojik kısıtlılıklar çerçevesinde normal gelişimini sağlamak ve mümkün olan en yüksek bağımsızlık seviyesine ulaştırmaktır.

Bu anlamda, -Bağımsızlığı kazanabilmek amacıyla fiziksel yeteneklerin kazandırılmasını sağlamak, -Bağımsız mobilitayı kazandırmak (yürüme veya tekerlekli sandalye kullanımı), -Deformite ve kontraktür gelişimini önlemek temel hedeflerdendir.

ANNE BABA TUTUMLARI

REHBERLİK HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

Anne babanın çocuk yetiştirme tutumları genel olarak;

- Baskıcı/otoriter tutum,
- Aşırı koruyucu tutum,
- Aşırı izin verici tutum,
- Tutarsız/kararsız tutum,
- Demokratik tutum,
- Mükemmeliyetçi anne/baba tutumu,
- Ayrımcılık yapan anne/baba tutumu,
- Reddedici anne/baba tutumu olarak sınıflandırılmaktadır.

Otoriter anne baba tutumunu benimseyen ebeveyn çocuğunu sürekli denetleyerek ve kontrol ederek onun kendine olan güvenini ortadan kaldırıp kişiliğini hiçe saymaktadır.

Bu tip ailelerde yetişen çocukların duygu ve düşünceleri dikkate alınmaz, çocuklar koyulan kurallara itiraz etmeden uymak zorundadırlar.

Kurallara uyulmadığı durumda fiziksel şiddet ve baskı kullanılabilir. Bunun sonucunda kendi kararlarını kendi veremeyen, özgüveni düşük bir çocuk yetişir.

Aile ile ilgili ya da çocuk hakkında alınacak kararlarda çocukla fikir alışverişine girmeden kararları kendileri alırlar.

Aile tarafından çocuğa uygulanan katı disiplin anlayışı çocuk üzerinde iki farklı sonuç doğurabilmektedir.

Çocuklardan bazılarının ezilip bastırılmasına, boyun eğmelerine, 2 Bazılarının ise saldırganlaşmasına, kontrolsüzlük belirtiler göstermesine neden olabilir.

Aşırı hoşgörölü anne babalar çocukları etrafa zarar verseler dahi onlara -kısıtlama getirmezler ve -hoşgörü ile karşılarlar. Çocuğun istenmeyen davranışlarına kural koymaktan kaçınırlar.

Aile ortamında ve aile ortamı dışında (misafirlikte yada bir seyahatte, parkta vb.) çocuk merkezli eğitim uygulanır ve denetimin yeri yoktur, çocuğun her istediği yapılır.

Bunun sonucunda bu çocukların sosyal uyumunun zayıf olması beklenir. Yaşamlarının ilk gününden itibaren her türlü ihtiyaç ve istekleri karşılanan çocuklar, yetişkinlik dönemine geldiklerinde kendilerine toplumun düzenini bozabilecek haklar tanıyabilirler.

Aşırı korumacı anne babanın çocuğu yaşamı boyunca sürebilecek bir bağımlılık duygusu yaşayabilir ve ileriki yıllarda aynı koruma duygusunu başka insanlardan karşılamak isteyebilir.

Çocuğun ihtiyaçlarına karşı duyarlı ve kurallar üzerine çocukla fikir alışverişi yapmaya açıktırlar.

Bu tip anne babalar çocuklarının taleplerini dinleyip yapılmaması gereken davranışları sebepleri ile birlikte çocuğa açıklarlar.

Kurallar çocuğun gelişimini sağlamak ve sorumluluk duygusu kazandırmak için çocuğun yapabileceği düzeyde belirlenir.

Kurallar fikir alışverişi yapılarak iş birliği içerisinde belirlenir.

Demokratik ailelerde sevgi ve hoşgörünün yanında disiplin de vardır, gerektiğinde çocukların davranışları sınırlandırılır.

Dengesiz kararsız anne baba tutumunda ebeveynler arasında görüş ayrılığı olabileceği gibi, davranışlarında tutarsızlıkta görülebilir. Bu tutumu benimseyen anne babalar çocukla ilgili durumlarda birbirlerini sürekli eleştirirler.

Çocuklar hangi davranışın istenen hangi davranışın istenmeyen davranış olduğunu anlayamazlar çünkü bu durum anne babanın ruhsal durumuna göre değişmektedir.

Ayrıca birinin olumlu dediğine birinin olumsuz demesi de çocuğun istenen davranışı bulmasını zorlaştırmaktadır. Bu tutumu benimseyen ailelerde disiplin vardır ancak çocuk disiplinin ne zaman ve nerede uygulanacağını bilemez.

Anne babalar aşırı hoşgörü ile sert cezalar arasında gidip gelirler, bazen görmezden geldikleri, önemsemedikleri bir davranışa başka bir zaman çocuklarını azarlayarak ya da cezalandırarak tepki gösterebilirler. Bu nedenle çocuklar davranışlarını anne babalarının ruhsal durumuna göre ayarlamaya çalışırlar.

Bir davranışı yapmadan önce davranışın yanlış olup olmasından ziyade, anne babasının bu davranışa ne zaman yapsa kızmayacaklarını düşünürler.

Ailede çocuklarla, ebeveyn ilişkisinde temel belirleyici faktör anne ve babanın tutum ve davranışlarıdır.

Anne ve babanın çocuklarına karşı sergiledikleri davranış şekilleri, olaylar karşısında sergiledikleri tutumlar, anne ve baba ile çocuk arasındaki ilişkinin yönünü ve şeklini belirler.

Psikolojisi düzgün, ruhi yapısı sağlam, karakteri olumlu yöne doğru kanalize edilmiş çocuk yetiştirebilmek için anne ve baba tutumları çok ama çok önemlidir.